

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Sas János
Cím: Olcsó cipő
Forrás: Visszatekintés
Pp 1919. 1. 12
(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	362.54
Hely	
Idő	"1919"
Személy	
Helvszám	

Olcsó cipő

Van a Podmaniczky-utcában egy bolthelyiség, ahol már réges-régen, a legboldogabb békében is sorba álltak a szegényemberek, hogy hozzájussanak a mindennapi kis kenyérükhöz — ingyen... A tábla még most is ott van a két boltajtó fölött: Ingenkenyér... csak a rossz-cipős, nagykendős, szomorú asszony és gyerekhad tűnt el, illetve cserélődött ki. Kalapos asszonyok, sápadt urilányok, fáradt arcú férfiak, megviselt katonák, önkéntesek és tisztek, ácsorognak most az ingenkenyér boltja előtt s ahogy az ember első pillanatra meglátja őket így egy csoportba, akárhogy is hozzászólt már öt esztendő alatt szeme, a legkülönbözőbb háborús nyomorúságokhoz — mégis megdobog a szive és összeszorul a torka: istenem, hát idáig jutottunk volna?!... Aztán, hogy közelebb megyünk, látjuk, hogy szerencsére mégsem egészen úgy van, nem kenyérre várokozik ez az intelligens tömeg — hanem cipőre. Szó, sincs róla, nem valami megnyugtató látvány így sem... s sok fiatal lány, fölül jó kalapban s alul lyukas cipőben — a tanítónők, egyetemisták, hivatalnoknők... És a férfiak, sápadt, elnyűtt diákok, kifizetésű hivatalnokok, leszerelő tisztek... Mindegyiknek szám van a kezében, számszerint jutnak be s mégis árgus szemmel vigyáz egyik a másikára, nehogy az élelmesebbek és szemtelenebbek jogtalan fórhoz jussanak...

Néhány gyerek is ott tolakodik a tömegben. Idegesen nézik a felnőttek, taszigálják őket, akárhogyan állnak szegénykék, sehogyan sem állnak jól...

— Eredj haza fiam — gyerek nem kap itt cipőt, csak felnőtt — mondják nekik, de a nagy háborút, által uszott és mindenféle nyomorúságban meghentergett szegény kis pesti aprószenetek, csak állnak rendületlenül és szótlantul tovább. Pedig tényleg hiába, mert benn is csak elküldik szegénykéket. A „Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy” aki a cipőakciót rendezi, csupán egyetemi hallgatóknak, tanítóknak és kifizetésű hivatalnokoknak szolgáltak ki cipőt — negyvenkoronások páronként — kisdiakoknak szegénykékeknek nem, pedig de rájuk férne, de nagyon rájuk férne...

Benn az üzletben nagyon sok a cipő... Egész sereg nő és férfi ül egymás mellett a székeken és próbál... A férfiak hamar végeznek, legfeljebb azt kérik, hogy gombos vagy fűzős legyen a cipő. Fazónnal, minőséggel keveset törődnek... Ellenben a nők!... a szegény fiatal lányok, az olcsó, divatos, kis kalapjaikban s a jó isten tudja milyen csodával, át megőrzött kosztümjeikben szomorúan és szerénységükben szégyenkezve ülnek ott s abban a negyedórában, míg a maguknak megfelelő cipőhöz hozzájutnak benne van mindaz a keserű művészet, amelylyel ezek a lányok, ebben a rettenetes drágaságban is megőrizték megjelenésük rendességét és gondozottságát...

Egyik kis szókének, nagyon szép keskeny

lába van, formás, nyerges, elegáns... A cipő pedig, amit a kezébe adtak egy ugynevezett, normál-gombos... Szélesorru, s fönt tokában is nagyon bő... Bizony csöppet sem csinos... Nézi szegény, hogy kellene kicserélni, forgatja... visszaadni, válogatni, nyíltan érzi, hogy lehetetlen, izléstelen és szerénytelen... ravaszskodik...

— Kérem szépen — mondja félénken — ez felemás, nem lehetne kicserélni...

Odajut a pulthoz. Lázassan, rángatottan turkál. Végre, talál egyet, keskenyebbet, csinosabbat és fűzőset. Fölhuzza a lábára s mindjárt rajta is hagyja... Milyen boldog és megelégedett!...

De nem csak ez a kis szóke, a többi nő is ilyen aggódalmas gonddal keresgéli a magának való cipőt... A többi is így remeg a visszautasítástól, így szégyenkezik, végül és idegeskedik, míg végre az aránylag legmegfelelőbb cipőhöz hozzájut. Mert — ó szegény lányok gondja — nem csak az fontos, hogy alul jó tág legyen, hanem az is, hogy fölül szép bőr legyen — s ez utóbbi sokszor még fontosabb... vannak idősebb nők is, öregedő asszonyok, azok nem sokat válogatnak, bő legyen, kényelmes legyen, vastag talpa legyen... Nagyon-nagyon sokan és főleg férfiak, a talpvédőket is

nagyon fontosnak tartják, mások csak gombosat akarnak, most a cipőzsinór párja 8—10 korona. Egyet azomban, úgy a férfiaknál, mint a nőknél egyformán megfigyelhettem, valamennyien, óvatos gonddal rejtették a harisnyájukat . . . Bizony, mert egy pár harisnya, még ma is 50—60 koronába kerül. Mondták odabenn, hogy eddig több ezer pár cipőt kiosztottak már, eleinte egészen ingyen, de akkor — szegény ember, szomorú gőgje — mindenki állt itt cipőért, csak az nem, akinek igazán szüksége volt rá . . . Most, hogy negyven koronáért adják el párját s hogy mindenkinek igazolnia kell magát, nem történik visszaélés . . . Mikor kijöttem, a nyolcvan-négyes, nyolcvanötös, nyolcvanhatos számkkal ment be hét nő és egy katona . . . Szomorú, sötét, hideg s még vagy száz ember állt ott, összezsúfolva, ideges szegények sorokban . . . Többen a sötétben, vakoskodva, ujságot, könyvet olvastak, némelyek beszélgettek, csendesen egymásnak panaszkodtak . . .

Egy tiszt állott az utolsó sorban . . . Egy főhadnagy. Szép, aranygombos jólszabott köpenyben, a falhoz lapulva, egyedül . . . Olyanforma férfi, akire azt mondják a lányok, hogy: „fess fiú . . .“

S a megeredő, csunya, hideg téli eső, kiméletlenül verte, paskolta szegény, megadással, szomorúan türelmesen ott várakozó „fess fiút